№ 10 იანვარი 14, კვირა 1890 იანვარი 14, კვირა 10 №

გაზეთი ღირს

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

ივერია

გაზეთის დასაგვეთად და კერძო განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიეგზავნოს: თბილისში რედაქციას გუჯარში, ავშარლის ქუჩა, ო. ვარანცოვის ძველის შირდაპირ, თავ. გრუზინსკის სახლში. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების კანცელიარიას სათავადაზნაურო ბანკის სახლში სასამართლის ქუჩაზედ.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპიკი.

1877—1890 საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი 1877—1890

სურათებიანი

„ვეფხის-ტყაოსანი“

ძვირფასს ყდაში,

გამოცემული

გ. დ. ქართველიშვილის მიერ

ისყიდება „წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ წიგნთ საწყობში.

წიგნში 27 ზჩისაგან დახატული სურათია, მრავალი განგებ ამ წიგნისათვის შეკეთებული ჩუქურთმის მხატვრობა და სათაური ასოები, ამოკრილა პეტერბურგში.

წიგნი დიდის ფორმატისაა და ღირს ტფილისში 15 მანათი.

ვისაც სურს ტფილისს გარეთ დაიბაროს, ფოსტისა და გასაგზავნი ხარჯი უნდა წარმოადგინოს კიდევ ერთი მანათი.

წიგნი იყიდება ტფილისში „წერა-კითხვის საზოგადოების“ წიგნის მაღაზიაში, ცენტრალურ წიგნის მაღაზიაში და ხიდდეკელის წიგნის მაღაზიაში, ქუთაისში—ძმ. ჭილაძეებისა და ძმ. წერეთლების წიგნის მაღაზიებში.

დაბარება შეიძლება ამ ადრესით.

Въ Тифлисъ. Канцелярія Общества грамотности Дворцовая ул., Караванъ Сарай Земельн. Банка. № 102

ქართული თეატრი

სამშაბათს, 16 იანვარს,

ბენეფისი

კნ. ბ. ავალიშვილისა.

წარმოდგენილი იქნება

ოქრი ოგოლი

ტრაგედია 5 მოქმედ. და 8 სურათ. თარგ. ს. ცაგარელისა.

მოთამაშენი: ქ ნნა საფაროვისა, აკადიშვილისა, გაბუნია-ცაგარდასა, ჩერქეზიშვილისა, თამაროვასა; ბ-ნნი მესხი, სვეიხიძე, გუნია, სუტაშვილი, ბედეგუნოკი, ცაგარელი, შთირიშვილი და სხვ.

ადგილების ფასი ჩვეულებრიეია.

დასწყისი 8 საათზე

ბაკურ ალიხანოვის ბეჭედი

ბორკილი

დრამა ოთხს მოქმედებად

თხზულება

ა. ი. სუმბათაშვილისა

თარგმნა ა. ჯ. ინანიშვილისა

დრამას წინ უძღვის მთარგმნელის წინასიტყვაობა, რომელშიაც მოთავსებულია ბიბლიოგრაფია თ. სუმბათაშვილის მეცნიერების შესახებ და მოთხრობილია ავტორის შესახებ ბიოგრაფია.

ფასი 40 კაპ.

ფელეტონი

მარ. ლუბოვიშვილის ნათქვამი

(სოფელ ნინოში (თუშეთშია) გაგონილი)

ქალო, ეისი ხარ ლამაზო,
მე რომ მიყვარხარ, ი

ბით იმისთანა მდგომარეობაში ჩაიგდო თავი, რომ შეუძლებელია უომრად გადურჩეს ან ერთის, ან მეორეს დიდს სახელმწიფოს, მის მეზობლად და მომიჯნავედ მყოფს. თ. ბისმარკს რომ იმედი ჭქონდეს «სამთა კავშირისა», რომელსაც შეადგენენ გერმანია, ავსტრი-ვენგრია, იტალია და იქნება ზოგიერთა წვრილნი სამეფონიცა, ბევრს თავს ადარ აიტკივებდა სხვაგან მომხრეების ძებნისათვის, არც ისე მოტკბილებით აალაპარაკებდა თავის მორჩილ გაზეთებს და არც ისე დაიდაბლებდა თავის ზარიანსა და რიხიანს ხმას, როგორც ამ ბოლოს ხანებში ვხედავთ. ტუილადგი არ ეძახიან თ. ბისმარკს რკინის კაცს. როცა გარემოება ხელს აძლევს, მართალია რომ რკინის კაცია, გაუტეხელი, მაგარი და პირდაპირ გამრდვევი საქმისა. ხოლო რუსთველისა არ იუოს, ზოგჯერ „სიტბო აქვს ნაქსოვისა და ზოგჯერ სიმტკიცე ნაჭედისა“. ერთიცა და მეორეც გარემოებაზე აქვს დამოკიდებული. ეხლა, როგორცა სჩანს, სწორედ სიტბოს ხანაშია ეგ მტკიცედ ნაჭედი კაცი.

ეს იქიდამა სჩანს, რომ თ. ბისმარკმა ამ ბოლოს დროს თავისის გაზეთების ხელით დატკბობისა და თითქმის შერიგების კამთელი გუგორა საფრანგეთს საპოლიტიკო ნარდის ფიცარზე, ვნახოთ, გამოგიგორებს ისიც კამთელს, — ეს ითოა. გერმანიის გაზეთები, რომელნიც დდეს აქამომდე ტუჩებ-დაბრეცით და ცხვირ მადლა აწევით თუ იხსენიებდნენ საფრანგეთს, ვითარცა შიგნიდამ თუ გარეგდამ შორქვე დამხობილს, გაბზარულსა და გათახსირებულს ქვეყანას, ეხლა სულ სხვას გაიძახიან. ეხლა, ამათის სიტყვით, საფრანგეთის რესპუბლიკა მტკიცედ და შეურყეველად დამყარებულია მაგარ საძირკველზედ, მისი ეხლანდელი სამინისტრო საქებური რამ არის და პრეზიდენტი კარნო ხომ დიდად პატივცემულია გერმანიის იმპერატორის თვალში. საფრანგეთის რესპუბლიკის პრეზიდენტმა კარნომ რომ გაჭბედოს და გერმანიაში მოვიდესო. იმპერატორ ვილჰელმის სანახავად, დიდის პატივით მიდებული იქნებაც როგორც იმპერატორისაგან, ისე გერმანიის ერისაგანა.

ამ გვარმა ტკბილმა საუბარმა გერმანიის გაზეთებისამ ურრები აცქვეტინა მთელს ქვეყანას. ეს რა ამბავია? რის ნიშნია? რის მოასწავებელიაო? გაზეთებმა ესეც არ იცმარეს. ხმა დაადგეს, რომ ამ წელს, ვგონებთ შემოდგომაზედ, ბელგიის მეფე ლეოპოლდი თავის იუბილეის გადიდებისო და რადგანაც საფრანგეთის რესპუბლიკის პრეზიდენტი კარნო და იმპერატორი ვილჰელმი მიწვეულნი არიან ბრიუსელში, ბელგიის სატახტო ქალაქს, ერთიც და მეორეც იქ შეხვდებიან ერთმანეთის სანახავად და საუბარაკოდაო.

საფრანგეთის გაზეთებმა გადმობეჭდეს ეს ამბები, მაგრამ ისეთის სიხარულით არ წასწვდენ გერმანიისაგან გამოგორებულს კამთელს, როგორც ბევრი მოელოდდა. შორ-იქით, ძალიან შორს დაიჭირეს კარნოს წასვლა ბრიუსელში, თუ გერმანიის იმპერატორი იქ იქნებაო. არას გზით არ უნდა იქმნასო, ამბობენ საფრანგეთის გაზეთები, იმპერატორ ვილჰელმის ნახვა ჩვენის პრეზიდენტისაგანა. მართალია ეს ბრიუსელში ნახვის სურვილი კარნოსი და ვილჰელმისა, თუ არა, დაბეჯითებით არავინ იცისრა. ხოლო ეს ამბავი იმითია შესანიშნავი, რომ ამის გამო აინიშნა ვინ ვის დადგებს ეხლანდელს ჭოარაობაში და ვისთვის ვინ არის საჭირო.

ამ ბოლოს ხანებში ზოგიერთმა გაზეთმა ისიც გამოაცხადა, ვითომ იმპერატორი ვილჰელმი თითონ აპირებს საფრანგეთში წასვლასა ორის თუ სამის კვირითაო. მართალია, საბაბად ის მოჰყავთ, ვითომც ვილჰელმს ეპიმებმა ურჩიეს საფრანგეთის სამკურნალო წყლები გარკვესო, მაგრამ აკაც შესაძლია კაცმა სხვა რამ იგულისხმოს. ვინ იცის? იქნება ესეც იმისთვის არის მოგონილი, ვნახოთ ერთი საფრანგეთი ამაზე რას იტყვისო.

არ ვიცით, ეს ამბები მართალია, თუ განგებ მოგონილია საფრანგეთის. გულის გასაფეთებად, რომ შეიტყოს შიგ რა არის. ჩვენ მართლა იმას ადვნიშნავთ, რომ ქურნალ-გაზეთოთბაში კანტი - კუნტად ისმის, ვითომც საფრანგეთის საგარეო პოლიტიკამ ფერი იცვალა და სხვა მიმართულება მიიღოო. მოვიცდით და გრძელ, რამეთუ არა არს-რა დაფარული, რომელი არ გამოცხადდეს.

ახალი ამბავი

*** სასულიერო სემინარიის რექტორის მამა არქიმანდრიტის ნიკოლოზის შუამდგომლობით სახსრა მამულების უმთავრესს გამგეს ბ-ნს ტიხე

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲗᲔᲐᲢᲠᲘ

ᲝᲗᲔᲚᲚᲝ. დრამა ხუთ მოქმედებად შექსპირისა.

საკვირველი ამბავია ჩვენის ქართველის სცენისა და საზოგადოების დამოკიდებულება. ეაკეკერდით კარგად და აშკარად შენიშნავთ, რომ ერთის მხრით გულგრილობაა და მეორეს მხრით—აკინებული გულ-მოდგინეობა. რამდენსაც სცდილობენ არტისტები საუკეთესო პიესები წარმოადგინონ და ქართველს საზოგადოებას თვალ-საჩინო რეპერტუარი გააცნონ დრამატიულის ხელოვნებისა, საზოგადოება, თითქოს განგებაო, უფრო და უფრო გულ ცივად ეპყრობა. მიზეზი, იკითხავთ. მიზეზი ბევრ გვარია და ამ ხელად არც ითქმის. ჩვენ მხოლოდ ეს ამბავი აღენიშნეთ და როგორც უნდა, ისე განმარტოს მკითხველმა. არტისტებსა და სცენას-კი რომ იმდენი ბრალი არ მიუძღვის, ამას წრეენადელი სეზონი აშკარად ამტკიცებს. რაც წრეულს ახალი პიესა იქმნა წარმოდგენილი ქართულს სცენაზედ, არც ერთს სეზონში არ წარმოდგენილა. რაღა თქმა უნდა, ნაკლულეანებაეა აქეთ ჩვენს სცენასა და ჩვენს არტისტებს, ბევრის მხრით არის უმჯობესობა სასურველი, მაგრამ რომელი საქმეა ქვეყნად ისეთი, რომ ნაკლი არა ჰქონდეს!

ამ ეხლაც მოლიერს შექსპირი მოჰყვა, გუშინ-წინ ქართველმა არტისტებმა «ოტელლო» წარმოადგინეს. ჩვენს ყურადღებას მიეკქცეთ მხოლოდ თვით ოტელლოსა და იაგოს როლის წარმომადგენლებს, დავარჩენებს ან მცირე როლები ჰქონდეთ და ან ისე არდგენდნენ, რომ სალაპარაკოდაც არა ჭლირს. კარგი იყო მათ შორისაც კასიო, რომლის როლიც ძალიან ლამაზად შეასრულა ბ-ნმა გუნიამ. საზოგადოდ არტისტებს პიესა ძალიან შეეკრიპათ და ზოგიერთი როლი მეტის-მეტად შეემცირებინათ. მაინც-კი გუშინ-წინ ჩვენს სცენაზედ ისე გვარიანად ჩაეარა შექსპირის ამ უძველეს პიესათაგანმა, რომ რუსეთის პროვინციალურს სცენაზედ იშვიათად გვინახავს ასე ცოტად თუ ბევრად მწყობრად ნათამაშეი. თვით ოტელოს როლი მესამე მოქმედებიდამ ეწყობა, აქ აღეძვრის გულში იქვი და შემდეგ უფრო უძლიერდება მეხუთე მოქმედებამდე, ეიღრე შექსპირისებურად ყველაფერი ერთად არ იგრიალებს და ბოლოს არ მოეღების დრამას.

პირველ მოქმედების მეორე სურათსა და მეორე მოქმედებაში ოტელლომ მაგდენად არაფერი მოქმედება იქონია მსმენელებზე, მით უმეტეს, რომ არტისტის პატარა ტანი სრულიად არ ეშველებამება მაერის როლს და მაყურებელს ილიუზიას ურღვევს. მაგრამ დაიწყო მესამე მოქმედება, არტისტი როლმა გაიყოლია და საზოგადოება კიდევ არტისტს გაჰყეა. მეოთხე მოქმედებაში საზოგადოებას ილიუზია უფრო აღეკვრთოვანა და ნიჭიერის არტისტის თამაშობამ და ეშპირის ძლიერმა მეტყველებამ ერთიან დაიმონაეა მაყურებელი. აგერ მუხლ-მოყრილ დეზდემონას გულ-აღშფოთებული დაჰკვეხს ზემოდგან გამწყარალი და ეკვით აღბორგებული ოტელლო, აგერ საუკეთესო სცენა დაიწყო მეოთხე მოქმედებისა... უეცრად შეშერდა არტისტების სახელი თეატრის ელექტრონს და სულ ერთიანად ჩაბნელდა. ეიღამაც დაიძახა „ელექტრონ!“, წამოიშალა ამოდენა ხალხი ფარასაეით და გარეთ გაიწია. ბნელაში დარჩენილ მოოტელლომ დეზდემონას საყვედურს თავი დაანება და ხალხს დაუწყო დამშვიდება. მაგრამ მანამ ხალხი გონს მოეიდოდა, ორს მაღლოსანს ისტერია დაეჩართა. ერთის სიტყვით, მეოთხე მოქმედების მეორე ნაწილი და მეხუთე მოქმედებაც ელექტრონის ელექტრომ შეიწირა. დრამა დაბოლოეეს, მაგრამ ყველანი სულტობდნენ, თვით ოტელლოც, დეზდემონაც და სხეა მომქმედნი პირნიც. ამას გარდა არც-კი საზოგადოებასა ჰქონდა გული გულის ალაგას.

იაგო მშვენიერი იყო, ცოტა უფრო თავ-ისუფლად რომ სჭეროდა სეიმონიძეს თავი და მეტის-მეტის კოპწიაობით არ გადაეჭარბენინ როლი. მაინც-კი გუშინწინდელი წარმოდგენა სახსოვარი უნდა იყოს სეიმონიძესთვის, რადგან ამ ახალგაზდა არტისტმა აშკარად და ნათლად დაუმტკიცა საზოგადოებასაცა და თავისს ამხანაგებსაც, რომ ნიჭი შესწევს და ფრიად სასარგებლო არტისტი შეიქმნება ჩვენის სცენისათვის, თუ გული არ აუცრუა და თავი არ დაანება. ოტელოს შემდეგ პიესაში ყველაზე ძნელი როლი იაგოსია და სეიმონიძეზედ უკეთესი აღმსრულებელი-კი ამ როლისა არა გეგონია თუ ჩვენს სცენაზედ იყო ეინმე. საზოგადოდ-კი უნდა ვსთქვათ, რომ დიდად სასურველია კვლავ ენახოთ ჩვენს სცენაზედ კოტე მესხიეა და სეიმონიძეც ოტელლოსა და იაგოს როლში, ხოლო ელექტრონის ირთერმას-კი ღმერთო, გეაშორე!

გუშინ პირველადა ენახეთ ბ-ნი გედეეანოეი როლის უცოდინარი და ძალიან სამწუხაროდაც დაგერჩა. ამ უცოდინარობამ ერთიან წაასდინა ბრაბანციოს მცირე, მაგრამ სიმპატიური როლი, თუმცა-კი ისიც უნდა დაეძინოთ, რომ გედეეანოეს არა უჭირდა-რა მაშინ, როცა ბალკონიდგან ლაპარაკობდა. თარგმანი პიესისა ალაგ-ალაგ ძალიან თოხარაკობდა, განსაკუთრებით უკანასკნელს სამს მოქმედებაში. გეეკერო, რატომ ბ-ნ მაჩაბელის ნათარგმნი არ ითამაშეს!?

მანოელიძე

ᲬᲔᲠᲘᲚᲘ ᲝᲓᲘᲡᲘᲐᲓᲐᲛ

(საახალწლო)

სსკა უნიეერსიტეტის ქალაქებისა არ კიცი დ აქ, ოდესმაეი, ჩვეულებად გადაქცეულ ქართველ სტუდენტებში ქართველ პროფესორების თანადასწრებით ახალ-წლის ერთად მიგებება. წელსაც ადრ გადუსეეთ ჩვეულებასა და შესრულდა თუ არა 12 საათი 31 დეკემბერს და დაიწყო 1 იანვარი, მოკუჟეეთ შემდებისაკენ ბავრად სხოვაგეთ და ტაბიდეულობანი აწერდეეულ სუფრას, რომელზედაც, რასაკვირველია, პირველი ადგილი ყორეჟის კახურ ღვინოს ეჭირა.

საშუსაროდ, ჩვენი წრე ერთობ შეთხვდებული იყო წელს „ეკრემობასთა გამო. სხვათა და სხვათა“. ბეკეადნენ აგრეთვე პატეტემული პროფესორი ვ. მ. პეტრაშეეიდი და მისი მეუღლე, რომელნიც ამ ზაფხულს პარიეში ეკვადნენ და ჯერ კიდევ არ დაბრუნებულან. ასე რომ წრეენდელი ჩვენი ახალ-წლის ბანკეტს წანანდურს არა ჭკვიდა სტუდენტების სიმრავლეთ, მაგრამ დედა-აზრი, მინაკანი თვისება წრეეულსაც

ეიყო, რაც წარსულს წლებში.

პატეტემული პროფესორი ვ. ვ. მელიქ-შეეიდი ჩვენთან ეიო და არამც თუ ოფიციალურად, სულიდან და გულიდან შემოკეეერდა. ამ დროს რომ გარეეეკ კეცი ეოფილიეო ჩვენს კახშამზედ, სწორედ ესაამოვნებოდა ამისთანა დასახლოკეას, ამისთანა კეეშარი, გულ-ახლილი სიუარი ქართველ პროფესორსა და ქართველ სტუდენტებს შორის. უცხო დამსწრე ვერ-კი ითვქრებდა, თუ აქ უფროსი იყო ეინმე, და პროფესორი მხოლოდ უფრო კმოცდილი ამხანაკი კურნეოდ სტუდენტებისა.

ეშეშობრატად, დიდი ბედნიერებაა ჩვენ ოდესელ სტუდენტებისათეის, რომ ამ უცხო ქალაქში ამისთანა ხელ-მძღვანელები ეკეკვს, როგორიც არიან ბ-ნნი პეტრაშეეიდი და მელიქ-შეეიდი. როგეა ასაოვეაზედ სტუდენტი ჩამოდის აქ პირველად საქართველოდგან, ისე ადრე ეფიქრეებს უცხო ქეეყანაზე, უცხოთა შორის ეოფნა, როგორც მოსაღოდნელი უნდა ეოფიდეეო, და ამის მიზეზი ის არის, რომ იცის, აქეე არიან მისი თანამეგზნანი, მისთეის ეკეკ - შეეტკეეკარნი, რომელნიც არადეეს გაუშორებენ, დაეხმარებიან...

ჩვეულებრივ სადღეეგრძელოების შემდეგ წელსაც გაამართა გაცხოველებული საუბარი, რომელიც ეოველთეის მოსდეკეს ჩვენს საახალწლო ეახშამს. ბევრს საგანს შეეეხეთ, ბევრი კეეშეეეეთ და ეიგულმოგონეთ და ე�ეკეს ამ ჩვენს ზაზეეა-ბეზობაში მსეფკეალე მონაწილეთაბს იდეებ ბ ნი პროფესორი და თავის მხრითაც ბევრი რამ საინტერესო, საგულისხმიერო გეეთხრა და გეაამეთ. მე აქ არ შეეეფეკეთ დაწერილებით ჩამოთეკლს ამისას, რაც იმ საღამოს ითქეა. ამისთეის არც ადგილი და არც დროა აქ... მიეაჭეკეკ მეეთხეკლის ეუნრადღეკას მხოლოდ ერთს მეტად საინტერესო საკანს, რომელსაც შეეხო ბ ნი პროფესორი და რომელმაც დიდი ბასსი გამოაწეია. პატეტემული პროფესორი ერთს თავისს სტატეკაში შეეხო ოდესის უნიეერსიტეტში ქართველის დამკეადრებას სხვა ტომის მეენიერთა შორის და ჩინებულადაც დასტეტა სეურათი იმ დროისა, როცა არამც, თუ სრულიად უეფიდანარნი, გამოჩენილნი მეენიერნიც-ეი უნიეკო, პირველ ეოფილ ერად ქრიტდნენ ქართველებს. დიდი ძალა, დიდი ჯაფა ეიოო საკერო ამისთანა თეშეეს უსაფუძვლო, მაგრამ მკეადრად დამეარებულის აზრის დასარეეკეად, და მართლაც, საქეეა ის მსნეობა, ის სასაათის სიმტკეიე, რომელიც სხვა კაცერებისთვის ბრძოლის კარდა (სეეეს შეესეა მესამეე წლებს, როცა ბუნების მეენიერება ახალი ფეხ-მოკიდებული იყო რუსეთში და არც საკერო წიგნები იყო რუსულს ენაზედ, არც საკმაო მასალები რუსეთის უნიეერსიტეტებში ამ საგნების შესასწავლად), ამისთანა აზრამ ბრძოლაზედაც გამოეწენითი პირველ პიონერებს, პირველ ქართველს მეენიერებს.

რომ ეს ბრძოლა მართლა ძნელი უნდ ეოფიდეეო, ცხადად ამტკიცებს ერთი მაგალითი, რომელიც ბ ნმ მელიქ-ეიეკეფმ მოიეანა თავის უსეეეეს ამხანაგის ვ. ა. პეტრაშეეიდის ცხოვრებაზედ. როცა თურმე ეს უკანასკნელი დიცენტობაზე*) კენკრს ო�და, ასე კასინჯეკ, სეენიეიეკ-ეი, ეს სასეკეოანი სეენიეოეი, რომელიც ეკეიმოსეეშიაც-ეი ჭეშეს ენეეიერების უნარს, წინააღმდეკი ეიო პეტრაშეეიდისა. მერე რატომ? უფრო იმიტომ, რომ პეტრაშეეიდი ქართველი ეიო და ქართველის მეენიერად გამოსეკლის ნიჭი არა სწ�შესანშნავს ესახოდოკს. ესეეს თითქმის დაუკეკრეეია ეს ამბავი, მაგრამ მაინ ასე ეოფილა, და მართლაც, რომ პეტეკეემის დიაწსი არიან შთამომავლობისაგან ის კეკები, კინც მარტო თავის ძალ-ღონით შეეეწიდა ამ შეედომას და ძარს დასცა კიდეკ იკი.. ბ ნი პეტრაშეეიდეკ, მელიქ-ეიეკეფსა და თარხნაშეიდს რომ არ დაემტკიცებინთ მაშინ თავისთვის მაკალითით ამ შეედომის უსაფუძვლობა, არ დაემტკიცებინთო, რომ უნიეკობას ქართველთან ხელი არა აქეს და თუ ადეეს ასე დაბალ სკეკას ქართველი, ამისი მიზეზი სხვაკან უნდა ეეეეოთ და არა ქართველის ბუნების უკარეისობაშია, იქნება ადეეეეც ამბავ ეზრასა ეოფიდეიკენენ ჩვენ შესახებ მეენიერები და თავისთის ავტორიტეტით, რასაკვირველია, კიდევ უფრო აღეფრთოვანებენდნენ ამ ჩვენის ბრეკეენის არა - მოკეკეეეს, ეისაც საქართველო ეეკეე მკეადრად მიაჩნია და ამის მომავალში აღირაფერს ჭედავს სანეკეეშოს...

ჩვენში ხშირად გაიკონეთო, ვითომ რუსეთში მეოდე ქართველ მეენიერებს არაფერი სარგებლობა არ მოაქეთ საშობლოსათვეის და არც არაფერი მოუტანიათო. საკვირველია! კანს ის სარეკებლობად არ უნდა ჩაითვალოს ჩვენის ერთისთვის, რომ დღეს ზემოსსენებულ კეტეთ წეკლობით, რომელთ სამეენიერო თხზულებანი ევროპის მეენიერებს თხზულებებთან ერთად არის დადასებული და შეიძლება თითონ სენენოვი ეხლეკ კიდეკ სარკებლობს რომელისამე ქართველის მეენიერის ნაშრომით, აღარეკის შეეძლოთ სთქვას, რომ ქართველ მეენიერებს უნარი და ნიჭი არა აქეს, როგორც კანეთისრეის ევრ ამტანსო? მართალია, დღეს ჩვენს ქვეყანას არა აქეს იმდენი ძალა, რომ ის ორიოდე ნასწავლი კეტეტ, რომელიც ძალეკ ეკანსწეკეეეთ გამოზარდა, მოიშოროს და ამით არაფერი დაკკლდეს. მართალია, რომ ამისთვის დღეს მეტად საჭიროა ამისთანა კეტები შინეკ: შინ რომ ბავშეებს შეიდეს, ბარედ ტაბლას რა უნდა, ესეეეკ მართალია. მაგრამ, მე მგონია, ზოგიერთ ამ ნასწავლზე, რომელთაც ძალიან ნასწავლებები გეთვალებათ და დღეს საქართველოში მოდეკეწეკენენ უფრო თავის ეკობის ასაკსებად, კიდრე მამეულისთვის, პეტრაშეეიდეს, მელიქ-შეეიდეკსა და თარხნაშეიდს ამათზე უფრო მეტი დეკეწლი მოეძებეთ საშობლოს წინაშე. მარტო ადეკქსნდრეს ბაღის, ან „ბულვარის“ ტეკეენს და ცხოეერის სიტეკეეის რახ-რეეეი, რომელთაკენაც არა გამოდის-რა, რადგან მამეულის სამსახეური, თუმცა მამეულის სარგებეკ-ეი სეარმოეეს ერთიცა და მეორეც, ჩვენის ქეეეის ტეკერთი-ეეა. ცხოეერის სეეეეი-ეიეთ, თუნდა გუდეწრეკეიც ეიოს, თუ ძალაც არ შესწეკს კიცს ამ სეეეეის კანსახორციელებლად, ბარეფერს ეერ კანეკეთს ჩვენი ზოგიერთი მამეულიშეიდი. რომ რამე გაკეთდეს, ნამდვილს მეენიერებთა და მსოფლიო სწეკლა-ეანსოფლის აირაღით ადეეეეეი კიცის საქმეა...

რასაკვირველია, ეკეეოსი იქნებოდა, რომ ზემოდ მოეკანიდ ქართველ სწავლულებს, იმის გარდა, რაც კანეკეთს, საქართველოს დღიურ კარამისთვისაც მიეკანათ ეეარგებელ ქართველთან ნაგდებზედ, ზოგიერთი პრაქტიკულად საჭირო საკანი მაინც მდებარეად კამოეთქვა ქართველს ენაზედ, მაგრამ ეერ ერთი, რომ, როგორც ბ-ნმა მელიქ-შეიდმაც სთქვა, ეკელას ხომ არ შეეძლიან ბოლ ბერობა და ტანდაღლობა, ე. ი. ეკელა ხომ ეერ შესძლებს ერთსა და იმავე დროს სპეციალისტიც ეიოს რომელსამე საკანში და მდებაოდ იმის ამსსენებიც, და მეორეც, ვინ იცის, რომ კიდევ არ სეკადეს ჩვენმა სწავლულებმა თავისი ძალ-ღონე ამ საქმეში, მაგრამ ვერა კანეწეკს-რა ეერ შეეეეე

ბაა, აგერ-ეგერ „ჯარდალის ცხოვრებაშიაც“ ჩამისწდნაა და მეეოფა, წაკალ და გაკეკეთებ, აკაშენებ საჭირთველოსაო. ეკვლამ იცის, ამბისთანა ვიკაბალნებმა როგორც გაკეკოეს საჭირთველო; ეკვლამ იცის, როგორ მაჭეფარ-მოჭეანტა ისანი ჯარმა, ისე რომ ამათი ასკალ-დასკალიც აღარსად სრანს. რომ ტეტხლი გაჩაღდეს, შეშა, ნამდვილი გულიანი შეშა ენდა, თორემ გამოფეტეროგულიანეფინა ეკრანს იზამს, ერთს ეიფეთქებს და ჩაქრება...

მოჭკიდეთ, მოჭკიდეთ მეტნიერებას ხელი, შეიმუკალეთ და მით აღეტერკალნი წადათ სჭირთველოში. ეს ეოველად შემძლებელი ლონეა კაცის კაბალნიერებისა. იქნება თქვენ მანეც მოეხმაროთ სამშობლოდასა... მერე რამდენი განმია იქ ჯერ დამარხული მეკნიერისთვის. აგერ ეეხო კაცმა მ. კოკალეკინამ ოსების ცხოვრება შეისწავლა და მთელი შეკთანს სიკეკნეები ნათლად დაუსტა კეროპს. სჭირთველოს შესწავლა და გამოკვლევა ხომ ეფერო მეტს სჭმეს ითვლოა. გეთსრა ეკანსაკენელად პატეკეემეულმა ბროფესორმა სხვათა შორის. ჩვენც ერთ-ხმად გისურეეთ მასთვის და მის ამხანაგებისთვის დალეერძელობა და მხნეობა, მანამდის მანეც, სანამ თავის თავდით არა ჭნსხაკენ თავითნი სჭმის ნაეოფს ჩვენს სამშობლოში, როგორც დღეს რუსეთში ჭხედკენ რუსნი, სანამ არ გადმოირგვის და არ ეკეკვანდეს სჭირთველოშიაც იმათკან დაწეებული და ამ ზომმდის მოეკანილი სჭმე. გისურეეთ ჩვენც ესა და კანეშორდთ ერთმანეთს ერთმანეთის კმაოფოვლნი, ერთმანეთის მადლიერნი და მადლობელნი...

დ. ბ.

1 ივნვარი 1890 წ.

◆◆

უცხოეთი

ავსტრი-ვენგრია. ავსტრიის უბედურება და უფრო მეტად ავსტრიის გერმანელებისა ის არის, რომ მეტის მეტად მრავალ და წერილ-წერილ დასებად არის დაყოფილი. იქნება გაუკვირდეს კაცს ეს ამბავი, მაგრამ ეს მართალ ასე-კი ყოფილა. 1848 წლიდამ, როცა ავსტრიას კონსტიტუცია მიენიჭა, მრავალი მინისტრი და სამინისტრო დაცემულა და დამხობილა. მარტო პირველს წელს კონსტიტუციის შემოღებისას 35 მინისტრი და ოთხი სამინისტრო გამოუცვლია ავსტრიას და 1861—1865 წლის განმავლობაში 38 მინისტრი გამოუცველია. 1867 წლიდამ 1888 წ. კიდევ ავსტრი-ვენგრიის სამინისტროში 26 მინისტრი გამოცვლილა, 105 წევრი ავსტრიის სამინისტროსი და თვით სამინისტროც 7-ჯერ შეცვლილა. არ ეანგარიშობთ კიდევ იმ წერილმან ცვლას მინისტრებისას, რომელიც სხვა წლებში ყოფილა. სულ რომ ზედი-ზედ ეიანგარიშოთ, გამოეა, რომ 1848 წლიდამ 1888 წლამდე ავსტრიაში ყოფილა 18 სხვა-და-სხვა გვარი მთავრობა და 200-მდე სხვა-და-სხვა მინისტრი.

ათი წელიწადია უკვე, რაც ტაფეს უპირავს ხელში საქე მართვა-გამგეობისა. მან თავისი სიმტკიცე დაამყარა სლავიანთა მეგობრობასა და დაახლოებებზე. 1879 წელსე ორი სლავიანი მიიღო მინისტრად, პრაკაკი და ზემლიაკოესკი. ავსტრიელმა გერმანელებმა ეს ამბავი ჯერ შეიწყნარეს და არა სთქვეს-რა და ეხლა-კი, როცა ტაფეს თანაგრძნობით სლავიანები გამხნეედნენ და თავეზედ ხელი მიმისვეს, გერმანელები ავსტრიაში ძალიან შეფოქრიანდნენ. ეხლა ტაფეს კაბინეთში ორი ჩეხია მინისტრად: პრაკაკი და შტენბოხონი და ორი პოლშელი: დუნაიეკი და ზალესკი. გერმანელები ამაზე ძალიან ემდურებიან ტაფეს და უნდათ ძირს დასცენ როგორმე მისი სამინისტრო.

ინგლისი. ინგლისს განზრახავ აქვს მიუმატოს თავის ფლოტს 8 ახალი ჯავშნიანი ხომალდი დიდის ზომისა, 2 მომცრო, 6 კრეისერი დიდის ზომისა, 23 ნაკლებისა და 4 კიდევ უფრო მომცრო. ამას გარდა რამდენიმე ახალი საომარი ნავი კიდევ უნდა გაკეთებინოს. საომარი ვემი „Superb“ ი ხელ-ახლად იქმნა შეიარაღებული.

— გაზ. «Standard»-ი ძალიან უწონებს სალისბერის რიხიანს პოლიტიკას პორტუგალიის შესახებ. დიდი კეთილ-გონიერება და თავ-დაჭერილობა გამოიჩინა მთავარ-მინისტრმა პორტუგალიის საქმეშიო. გარეშე პოლიტიკაში სალისბერიმ სრული ნდობა და სიყვარული დაიმსახურა თავის თანამემამულეებისაო. ეს უკანასკნელი გამარჯვება უფრო განამტკიცებს ამ ნდობასა და სიყვარულსაო. გაზ. „Times“-საც ძალიან მოსწონს სალისბერის ქცევა და ყოველს ბრალს ამ უსიამოვნობისას თავს აბეევს პორტუგალიას. ლიბერალების გაზეთი „Daily News“-ი სულ სხვას ამბობს: მადლობა ღმერთს, რომ პორტუგალიამ თავი შეიმაგრა, ბევრი დაგეითმო და მით არ გვაიძულა, ჩვენდა შესარცხვენად, რომელისამე უმეცრეალესის ლონისძიებისათვის მოგვიმართნო. სალისბერიმ ეხლაც უნდა სთხოვოს პორტუგალიას, რომ აფრიკის მამულები განაწილებულ იქმნას და სრული მორიგება და მშვიდობიანობა ჩამოვარდეს ჩვენ შორისაო.

გერმანია. ამ ბოლოს დროს გერმანიამ ძალიან გაუსვა ხელი ფლოტის გაძლიერებას. ახალ ხარჯთ-აღრიცხვაში დიდ ძალი ფული მოითხოვა მთავრობამ ფლოტისათვის. შუაგულ დასის მოთავემ ეინდჭორსტმა და პროგრესისტმა რიხტერმა ბევრი ილაპარაკეს ამ საგნის წინააღმდეგ, მაგრამ ვერა გააწყეს-რა. იმათა სთქვეს, რომ მას შემდეგ, რაც ზღვათა სამინისტროს თავი დაანება ადმირალმა კარეიმ, ამ უწყებაში სულ სხვა გვარად დატრიალდა საქმე. წინად ამ უწყებას მხოლოდ ისა ჰქონდა საგნად, რომ დაეცვა სამშობლოს სანაპიროები, ახლა-კი ნატრობენ გერმანია პირველ ხარისხოვან ზღვათა სახელმწიფოდ გადაქცეონო. თხოულობენ დიდ-ძალს ფულს, უნდათ ააგონ და გაკეთონ უზარმაზარი ჯავშნიანი ხომალდები, საომარი გემები და ნავები და, აშკარაა, განუზრახავთ ძლიერი ფლოტი იქონიონო, ცხადია, ახლა ამ სამინისტროში დაცვას-კი აღარა ჰფიქრობენ თავის ქვეყნისას, სხვა ქვეყნების დაპყრობა უნდათო. ყველა ამ ლაპარაკმა, ამ საბუთებმა ამაოდ ჩაიარა და რეიხსტაგის უმრავლესობამ მაინც შეიწყნარა მთავრობის მიერ მოთხოვნილი კრედიტი.

◆◆

დეპეშა

12 ივნვარი

ვენა. იმპერატორმა დაამტკიცა წესდება ჩეხიის მეცნიერებათა აკადემიისა. ჩეხიის „გაზეთები აღტაცებაში არიან.

ვენგრიის მწერლობა ამბობს, რომ კვლავ ბოროტ-მოქმედობენ მთავრობის მოხელენი და კვლავ მოტყუებით ირჯებიან საკრედიტო დაწესებულებანი. ყოველივე ეს ამტკიცებს, რა დიდად დაეცა ზნეობა საზოგადოებისა ვენგრიაშიო.

ათინა. ნამდვილი ჯარი საკმაოდ ბლომად არის. სათადარიგო ჯარს ეხლა პირველად მოეუწოდეთ. საზოგადოებაში ამბობენ, რომ მთავრობა ახლა-კი ფიქრობს ლოდინის პოლიტიკას თავი დაანებოსო. თინაში მყოფნი კრიტიდან მოსულნი სთხოვენ მთავრობას გემსა და თოფ-იარაღს, რადგან გვინდა სამშობლოში დაბრუნდეთ და დავიცვათ კუნძულიო. მეკოდნეთა შორის ეფიქრებათ, რომ ეკი თუ მარტში კრეტეზე საყოველთაო აჯანყება მოხდესო.

ბუქარესტი. დეპუტატთა პალატამ გადასწყვიტა იქით ოთხშაბათს მორიგ საქმედ იყოს განსჯა და განკითხვა ბრიტანიის სამინისტროსი.

ვეტერბურგის ბირჟა, 12 ივნვარი.

	ფასი ფასდაკლ.		ფასი ფასდაკლ.		ბოლო ფასი.	
	მან.	კ.	მან.	კ.	მან.	კ.
ხუთ-მანეთიანი ოქრო .	—	„		„	7	28
ტამოჟნის გუბერნეა .	—	„		„	145	1/2
მანეთიანი ვერცხლის ფული	1	9	—	„	—	„
5% პირველის შინაგანის სესხის მოგების ბილეთი	243		—	„	—	„
—მეორისა	229		—	„	—	„
—ეზეთისა	—	„	—	„	219	3/4
გირავნობის ფურცელნი ტფილისის ბანკისა .	—	„	—	„	—	„
ქუთაისის ბანკისა . .	—	„	—	„	—	„
ტფილისის სარეალ-ერთო ნდობის საზოგადოებისა	—	„	—	„	—	„

განცხადებანი

„წერა-კითხვის საზოგადოების“ ფიგნის მაღაზიაში

მიიღო გასასყიდად ასი-და წიგნები:

	მან.	კაპ.
ბორკილი, დრამა ოთხს მოქმედ. ა. სუმბათაშვილისა, ნათარგ. ა. მ. ახანაზროვისა	„	40
იოანანამრა ჰქნა, მოთხრობა მოზრდილი ყმაწვილებისათვის ი. გოგებაშვილისა	„	10
კედლის კალენდარი ჩარკვინისა	„	40
საყმაწვილო ამბები თ. ასათიანისა, ფასა . .	„	10
სახალხო კალენდარი 1890 წ., ეკატერინე გუნიას შედგენილი და გამოცემული	„	10
სერთო კედლის კალენდარი 1890 წ., ექ. ხელაძის გამოცემა . . .	„	25

ნაფიცი ვექილი

მიტროფანე ანდრიას ძე

სელიტრენნიკოვ

ტფილისში გადმოვიდა საცხოვრებლად. იღებს მოსასყიდარაკებლად ყველს, კიასა სჭმე ჰქონ, დილაობით 9—10 საათამდე და საღამოობით 6—8 საათამდე სოლოლაკი, ფრეილინის ქუჩა, № 6.

(4—3)

საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

ИВЕРІЯ

1890 წ. 1-ს იანვარიდან გამოვა ყოველ-დღე გარდა იმ დღეებისა, რომელნიც ზედ მოსდევენ კვირა-უქმეებს.

12 თოვეთ. . .	10 მ.—კ.		6 თოვეთ. . .	6 მ.—კ.
11 „ . . .	9 „ 50„		5 „ . . .	5 „ 25„
10 „ . . .	8 „ 75„		4 „ . . .	4 „ 70„
9 „ . . .	8 „ —„		3 „ . . .	3 „ 50„
8 „ . . .	7 „ 25„		2 „ . . .	2 „ 50„
7 „ . . .	6 „ 50„		1 „ . . .	1 „ 75„

საზღვარ-გარეთ დაბარებული ეღირება 17 მან. მთელის წლითა. სოფლის მასწავლებელთ „ეკერია“ მთელის წლით დაეთმობათ 8 მან. ტფილისის გარეშ მცხოვრებთ უნდა დაბარონ გაზეთი შემდეგის ადრესით:

Тифлисъ, Въ редакцію газеты „ИВЕРІЯ“.

თუ ტფილისში დაკარგული გაზეთი ტფილისის გარეშე ადრესზედ შესცვალა ეინმე, უნდა წარმოადგინოს რედაქციაში ერთი მანათი; სხვა ყოველის ადრესის შეცვლაზე—40 კაპ.

თუ თოვეის განმაელობაში დაიკარგა ეინმეს გაზეთი არა მთელის წლით, იმას მხოლოდ შემდეგის თოვეის პირველ დღიდგან გაეგზავნება. განცხადებანი მიღებიან გაზეთის რედაქციაში.

ფასი განცხადების დაბეჭდისა 1 ვერსზე:

ა) მეოთხე გვერდზედ თითოეულ სტრიქონი 8 კაპ., პირველზე—16 კაპ. ბ) სრული უკანასკნელი გვერდი 30 მანეთი, ხოლო პირველი გვერდი—60 მანეთი. რიცხვი სტრიქონებისა გამოანგარიშება იმის კვალობაზე, რამდენს ადგილსაც დაიკავებს 25 ასო გაზეთის ტექსტისა.

ხელ-ნაწერი და საგაზეთოდ დანიშნული წერილები (კორესპონდენციები) რედაქციის სანელოსნოზედ უნდა გამოიგზავნოს. მიღებული ხელ-ნაწერები, ანუ საგაზეთო წერილები, თუ საჭიროება მოითხოვს, ან შემოკლებულ, ან შესწორებულ იქნება. არ-დასაბეჭდს ხელ-ნაწერებს, თუ ერთის თვეის განმაელობაში პატრონებმა არ მოიკითხეს, მერე რედაქციას ველარ მოსთხოვენ.

ყარა-კვერის მიწერ-მოწერას ან დასაბეჭდოა ხელ-ნაწერებისა და წერილების შესახებ რედაქცია ყარა კისრულობს.

პირდაპირ მოლაპარაკებისათვის რედაქცია თავისუფალი იქნება ყოველ დღე, კვირა-უქმეს გარდა, პირველ საათიდგან სამ საათამდე და საღამოობით 7-დან 8 საათამდე.

რედაქცია იმყოფება: ეკკლესიაში, ნიკოლოზის ქუჩაზე, თ. გრუზინსკისეულს სახლებში, № 21.

ქართულ დრამატიულ საზოგადოების მმართველობამ 24 დეკემბერს 1889 წლ. გადასწყვიტა დანიშნოს ასად პიესების დასაჯილდოებლად ორი პრემია: 1) ო�d და 2) თორმეტი თუმ. შემდეგის პირობებით.

1) პიესა უნდა იყოს ახალი, ე. ი. ისეთი, რომელიც არა ყოფილა წინად წარმოდგენილი, დაბეჭდილი და ან განსაჯული დრამატიულ საზოგადოებისაგან.

2) დასაჯილდოებლად წარმოდგენილი პიესა ორიგინალური უნდა იყოს. პირველი ჯილდო მიეცემა ყოველად ორიგინალურ პიესისათვის, მხოლოდ მეორე ჯილდო შეიძლება დანიშნოს იმ პიესისათვისაც, რომლის სიუჟეტი აღებულია უცხო ქვეყნის პიესიდამ, ან მოთხრობიდამ, ამ უკანასკნელს შემთხვევაში საჭიროა, რომ ეს სიუჟეტი შეეფერებოდეს ჩვენსა რ ბებას და უკ მწერალმა დაასახელოს ის თხზულება, საიდამაც აიღო სიუჟეტხოცდ სისა

3) პიესის სიუჟეტი შეიძლება ნამდვილ ცხოვრებიდამაც ი ლი, მხოლოდ ისე-კი, რომ კერძოდ არაენ იქმნას შეურაცყოფა-რა პე ლო ზოგადოებამ არ იცნოს სცენაზე გამოსულიმომქმედი პ ფიქი

4) პიესა ქართული ცხოვრება უნდა იყოს დახატული და უმთავრესნი მომქმედნი პირნი ქართველნი უნდა იყვნენ და არა სხვა ტომისანი. თუ იმერელი, მეგრელი, ხევსური, ან სხვა ისეთი ქართველი იქნება გამოყვანილი, რომელთაც განსაკუთრებული კილო აქვთ, ეს კილო არ უნდა იყოს დამახინჯებული, ან სასაცილოდ აგდებული.

5) პიესას არ უნდა ემჩნეოდეს, რომ უკვე დაწერილ ქართულ ან უცხო ქვეყნის პიესის მიბაძეაა.

6) პიესა შეიძლება კომედია იყოს, დრამა, ტრაგედია, სცენები ისტორიული ან ეზლანდელ დროისა და სხვ., ოოდეენლა ანუ ფარსს გარდა.

7) პიესა უნდა შეიცავდეს 3 მოქმედებაზე არა ნაკლებს და ავრეთვე სასურველია, რომ მასში იყოს გამოყვანილი არა უმეტეს 15 მონაწილე პირისა.

8) სასურველია შგ ისეთი სცენები იყოს ჩართული, რომ ახალი ძვირფასი დეკორაციები და ტანსაცმისა, ან სხვა ამ გვარი ძვირად მოსახერხებელი სასცენო მოწყობილობა არ უნდოდეს.

9) პიესა უნდა გამოეგზავნოს დრამატიულს საზოგადოებას (მის თავმჯდომარის გიორგი თუმანიშვილის სახელობაზე, ტფილისს, ბარიათინსკის ქუჩაზე, სახლი № 8) ორ დაბეჭდილ კონვერტად. ერთში უნდა იყოს პიესა რომელისამე დევიზით, ანუ ფსევდონიმით, მეორეში უნდა იყოს ალნიშნული ნამდვილი გვარი ავტორისა და ფსევდონიმი ანუ დევიზი გამოაშვარავებული. მეორე კონვერტი მხოლოდ მაშინ იქნება გასინჯული, თუ პიესა კარგი და ჯილდოს ღირსი აღმოჩნდა.

10) პიესები წარმოდგენილი უნდა იქმნას ავტორისაგან მომაელ პირველ ღონობისთვემდე.

11) პიესებს დრამატიულ საზოგადოების მმართველობა განიხილავს ამათ თანადასწრებით, რომელთაც მწერლობისა და სცენის მცოდნეთ იცნობს.

12) თუ პიესა ჯილდოს ღირსად იქმნა ცნობილი, მმართველობამ უნდა გამოაცხადოს იმისი ღირსება და ნაკლულოვანება: ასევე უნდა მოიქცეს მმართველობა იმ პიესების შესახებაც, რომელთაც თუმცა ჯილდოს ღირსად ვერ იცნობს, მაგრამ იმის ავტორს-კი სასცენო ნიუს შემაქნევს.

13) ჯილდოს მიცემის დროს ავტორს ხელწერილი ჩამოერთმევა, რომ ის თავის პიესას ამას იქით იცნობს დრამატიულ საზოგადოების საკუთრებად.

(7—3)

Дозв. ценз. Тифлисъ 13-го Января, 1890 г. Типо-Литографія К. І. Месхіева и С. А. Полетаева уголъ Баронской и Лорисъ Мелик. д. бр. Месхіевыхъ редакторъ-издатель ИЛІА ЧАВЧАВАДЗЕ.